

De Hoofdige Boer

‘Elk weet, waar ‘t Almensch Kerkje staat, en kent de laan, die derwaart gaat.’ Zo begint het gedicht van Staring over de Hoofdige Boer. De weg naar dat kerkje werd doorsneden door een modderige ondiepe voorde die men moest oversteken om ter kerke te kunnen gaan. Dat gaf vaak schade aan kleding en schoeisel, daarom werd op aandringen van de predikant een brug gebouwd. Iedereen blij, behalve Scholte Stuggink die het niet op die nieuwlichterij had voorzien. Hij bleef, voorzien van lieslaarzen, de oude doorsteek gebruiken. Hij was koppig, hoofdige in het Nederlands van de 19e eeuw, en bleef doen zoals zijn voorouders ook altijd hadden gedaan.

Aan die Hoofdige Boer moest ik denken toen ik problemen had met een softwareleverancier en koppig voet bij stuk hield. Tenslotte ben ik ook een Achterhoeker, net als Starings Scholte Stuggink.

Ik loop al heel lang mee in dit vak, en dan met name in de gegevensverwerking. Daar heeft zich in de loop der jaren een heilvolle standaardisatie voltrokken. Niet alleen heilvol omdat daarmee het gemak voor de gebruiker toeneemt, maar vooral omdat er fouten worden vermeden.

De rekencentra van Nederlandse universiteiten hadden begin jaren tachtig vorige eeuw verschillende merken en types computer in gebruik. Toen ik in 1982 bij het Rekencentrum van de toenmalige Landbouwhogeschool ging werken was daar een DEC-10 systeem in gebruik. Dat was in zoverre een afwijkend concept omdat men niet de gebruikelijke 32-bits woordlengte hanteerde, maar 36-bits. Dat had voordelen voor de rekennauwkeurigheid, van een getal konden er iets meer decimalen worden opgeslagen. Onder andere Tilburg, Twente en Rotterdam hadden dit ook, of de iets grotere versie DEC-20. Verder waren er 32-bits IBM-systemen in Delft, Nijmegen en Leiden en 60-bits CDC-systemen in Amsterdam, Utrecht en Groningen en nog wat minder gangbare merken. PC's waren er nog niet, die kwamen pas enkele jaren later.

Een programma dat ik graag in Wageningen wilde hebben was LISREL, voor Linear Structural Relations, geschreven door Karl Jöreskog. De distributie daarvan werd geregeld via een Amerikaans bedrijf. Kleinere organisaties hadden niet zelf de mogelijkheid een product over te zetten naar andere systemen, dat besteedden ze uit aan bijvoorbeeld een bevriende universiteit die over het gewenste computersysteem beschikte. Zo kwam de DEC-10

versie van LISREL via een Australische universiteit. Wat er precies is misgegaan met die conversie is me nooit duidelijk geworden, maar ik kreeg in Wageningen afwijkende uitkomsten van de bijgeleverde set testen. Op een dag probeerde ik het nog eens en plotseling was het wél goed. Na enige tijd van alles te hebben gecontroleerd en vergeleken ontdekte ik dat de juiste uitkomsten alleen werden geproduceerd als ik de geheugencapaciteit voor mijn job klein hield. Om sneller te kunnen werken met zo'n gecompliceerd programma had ik de eerste keer gekozen voor meer geheugen. Ik vond dat ik het programma op deze manier niet aan de gebruikers beschikbaar mocht stellen, het moest gewoon onder alle geheugenpartities de juiste uitkomsten geven. De Amerikaanse distributeur wist geen raad met het probleem, en de Australische universiteit was van mening dat het correct was, ik moest de gebruikers maar verplichten met weinig geheugen te werken. Ik heb het probleem toen voorgelegd aan Jöreskog die mij steunde in mijn besluit het programma in deze staat niet te accepteren. Gelukkig hadden we de licentie nog niet betaald, ik heb het contract *on hold* gezet totdat er een oplossing kwam.

Helaas bleef de distributeur me bestoken met herinneringsnota's en dreigde met advocaten. Op een gegeven ogenblik werd ik gebeld door juristen van het Ministerie van Landbouw, zij hadden van de Nederlandse ambassade in de VS het verzoek gekregen die vervelende man bij de Agricultural University tot enige spoed te manen. Ik voelde me in mijn koppigheid zo langzamerhand een echte Hoofdige Boer en heb ze uitgelegd dat ik niet van plan was ook maar iets te betalen voor een niet correct werkend product. Dat de oorspronkelijke maker van dat product me hierin steunde gaf de doorslag. Ik heb alle ontvangen materiaal zoals tapes en manuals naar het ministerie gestuurd die het in een *diplomatic pouch* naar Amerika verzond alwaar de Landbouwattaché het overhandigde aan de distributeur.

Weken commotie, ergernis en veel vergeefs werk, alleen omdat wij op een ander computersysteem werkten dan de oorspronkelijke maker. Gelukkig liggen die ruige pioniersjaren inmiddels achter ons.

GERRIT STEMERDINK is eindredacteur van STATOR.
E-mail: gjstemerding@hotmail.com